

Träningsråd för boxervalp med sikte på Elitklass Bruks

Redan vid 6 veckors ålder börjar jag lära mina valpar en del saker. Ex.vis Deras NAMN och SITT (när de får sina vitamintabletter). Valpen som blir kvar hemma får sedan lära sig Ligg, Hit, Bytaleken, Kontaktövningar, m m. Så småningom påbörjar jag spårutbildning, sakletning, budföring och sökmarkeringar. Jag har redan från början siktet inställt på Elitklassen. Jag liksom målar en tavla - först lägger man en bottenkunskap, sedan lägger man lager på lager av färdigheter tills målet är nått.

Det finns tusen sätt att lära in det här på och hela tiden man jobbar med hund lär man sig nya metoder att träna in tävlingsmomenten. Vardagslydnad är för mig en sak och tävlingslydnad en annan sak. Utan bra vardagslydnad - får jag - ingen bra tävlingslydnad. Hunden måste veta vem som är ledare (vem som går först ut genom dörren, vem som går först nedför trappan, vem som ger tillstånd att hoppa ur bilen, vem som tar initiativ till lek och annan verksamhet) och vad ett NEJ betyder för att kunna tillgodogöra sig mina korrigeringar. Detta gör jag genom vanlig fostran och med metoder som hunden förstår, men det är en annan avdelning. Här ska jag bara försöka sammanfatta några *för mig* viktiga komihåg när det gäller tävlingslydnad, kanske de även kan vara till glädje för någon annan oavsett ras?!

*Inger Tirelands tre generationer av elithundar:
Innovation´s Be A Great Bernhard (dotterson till Dehbora). Elit Spår och Elit Sök.
SUCH Korad Engelaiz Dehbora. Elit Spår. Lkl Sök.
Innovation´s A Taste of Honey (son till Dehbora). Elit Spår och Hkl Sök.*

Detta gäller för mig år 1999:

När jag jobbar med min hund ska jag **motivera den att göra rätt saker**. Helst ska den själv komma på vad det är jag vill att den ska göra. Detta innebär att man måste ha ett stort tålamod och mycket is i magen så att man verkligen ger hunden en chans att komma på problemlösningen själv. När den gör det, ska den få veta benämningen på problemet och få en kanonbelöning.

Redan från början ska jag endast belöna korrekta utföranden av momenten. Varje gång man slarvar med detta gör man ju sig själv en björntjänst. Hunden lär sig då fel saker och det ska den inte ha obehag för senare. Det är ju inte hunden som har gjort fel! Undantaget är vid inläring. Då kanske man måste hjälpa till genom att belöna när hunden är på väg att göra rätt så att hunden förstår vad man vill att den ska göra, men helst ska man undvika detta och låta hunden lösa problemet själv. Felet vi gör är att vi har så bråttom att nå resultat att vi tvingar fram en lösning genom att styra hunden till en sluthandling. Hunden behöver inte anstränga sin hjärna ett dugg och lösningen fastnar inte på samma sätt som när den får lösa problemen själv. *Jo då - hundar kan reflektera över sina handlingar!*

Det är också viktigt att **belöna hunden när den självmant avstår** från att göra en annan handling som den lockas av.

Som belöning ska jag använda bästisleksaker, jättegott godis, kroppsspråk och/eller bara rösten. Jag lär in en sorts belöningsprocedur: Jättebelöning - - - kroppsspråksbelöning - - - enbart rösten. Inledningsvis använder jag alla belöningarna - - - d v s Hunden får en bästisleksak som bytes mot jättegott godis efter en kroppsrörelse (ex.vis snurr, handklapp, etc) under det att rösten belönar och i inläringen benämner den utförda handlingen. Så småningom får man *inte alltid* jättebelöningen utan bara godiset efter en snurr och muntligt beröm. Nästa steg blir att även ta bort godiset *ibland* och bara använda snurren och rösten. Även elithunden får *ibland* alla belöningarna, *ibland* bara muntligt beröm men alltid någon form av beröm när ett moment är slut, eller när några moment är slut, eller när alla moment är slut. Man skapar en förväntan - *någonstans väntar en belöning!*

Man kan även använda **ett tävlingsmoment som belöning!!!** Mina hundar har alltid älskat den tunga apporten och att klättra stegen. Alltså körs ett antal ”tunga” moment som fordrar koncentration och ”lydnad” från hunden varefter vi avslutar med tunga apporten. Sedan kan man ta ytterligare ”tunga” moment och sluta med att klättra stegen.

Jag delar upp tävlingsmomenten i många små moment och är inte rädd för att börja om från början igen om det blir strul.

Jag måste lära mig läsa min nya hund! Alla hundar är olika och man måste försöka lära sig att läsa just SIN hund. Måste även lära mig vilken typ av belöning och vilket belöningsätt just denna nya hund uppskattar mest och lära mig hur just denna hund reagerar på mina korrigeringar. En del hundar är ju mjuka andra hårda i psyket. Jag måste välja rätt styrka och form för min korrigering vid såväl glädje som missnöje.

Jag måste kommunicera med min nya hund! Ex.vis när man varit ute och jobbat med hunden kan man sätta sig bredvid den och titta den djupt in i ögonen och tala om hur duktig den varit som ”spårat”, ”letat apport”, ”hoppat”, eller vad den nu har gjort. Speciellt när den lärt sig något nytt. Det finns signalkänsliga (blyga) hundar som inte vågar titta en i ögonen och då får man naturligtvis inte göra det, men man kan ändå vara förtrolig med sin hund och tala om hur duktig den är. Så småningom kanske den törs titta en i ögonen.

Var förtrolig med din hund.

Jag gör Time-Out med hunden ifall den inte vill samarbeta hellre än att försöka tvinga den till saker som den inte förstår eller inte för tillfället är kapabel att utföra. Time-Out för mig och min hund betyder att jag avslutar träningen och binder upp den vid kanten av träningsplanen. Ägnar mig åt någon annan hund eller ekipage. Med andra ord får hunden sitta där och sukta. När hunden visar att den vill jobba igen hämtar jag den och tränar vidare.

Om jag måste markera missnöjdhet ska jag använda hundens eget språk så att den förstår att jag är missnöjd. Ett litet morr och en lyftat överläpp är mycket effektivare än skrik och ryck i halsbandet eller fysiskt våld. När såg man en hundmamma gapa och skrika eller slå sina valpar? Hunden har 15 gånger starkare hörsel än vi! Våld och ryck i halsbandet är mest kampuppförande och hunden förstår ingenting. Däremot kan en livlig hund som har blockerats av något - göras uppmärksam med ett litet korrigeringsryck i halsbandet.

Utebliven belöning ställer faktiskt mycket större krav än man kan tro!

Jag måste träna under sådana störningar som finns på tävlingar. Det bästa är att träna i en grupp där alla hjälper varandra med kommenderingar och störningar av olika slag.

Jag får inte låta grupptricket ta bort vår träningsglädje och alltid komma ihåg att jag känner min hund bäst av alla!!!

Så till övningarna

Har försökt att beskriva varje moment från början till slut, men börjar enbart träna de moment som anges med (valp). Resten får man lägga på successivt allteftersom valpen-unghunden- hunden tillväxer i förstånd och fysisk förmåga att tillgodogöra sig inläringen. Men först några förtydliganden.

Tävlingsfärdigt moment har inte alltid beskrivits. Jag förutsätter att Du har tillgång till *gällande* tävlingsregler. Där står momenten tydligt beskrivna och det finns ju ingen anledning att här återupprepa detta. Detsamma gäller målsättningen av vissa moment ex.vis spår, sök, sakletning etc.

Avbrytkommando: Det är viktigt att man inte glömmer bort att avbryta ett kommando man gett. Säg ”Fin!” , ”Allé” , ”Hopp och lek” eller ”Hoppelipopp” eller vad Du vill bara hunden uppfattar det som att nu får han göra som han vill - kommandot är brutet. Jag tjarar om detta i nästan varje moment, därför att jag vet att vi ofta slarvar med detta.

Rätt utgångsposition: Hunden sitter på Din vänstra sida med bröstet i höjd med Ditt knä. Rätt position vid rörelse är densamma d v s bröstet i höjd med Ditt knä.

Kanonbelöning = Jättebelöning: se belöningar på sidan 1.

Sitt, Stanna kvar och inkallning

1. Sitt. Hunden okopplad! (valp)

Tag godiset i höger hand och för det uppåt-bakåt över hundens huvud. Ge kommandot **SITT** och utdela godiset när hunden sitter ordentligt. Upprepa kommandot med berömmande röst. **Avbrytkommando** (se vidare i fotövningen 10 längre fram)

2. Stanna kvar. Hunden okopplad (valp)

När hunden sitter där på vänstra sidan lugn och trygg med Dig sittande på huk bredvid - res Dig sakta upp samtidigt som Du vrider Dig mot hunden. Tag ett steg bakåt från hunden medan Du smeker den på bröstet med högerhanden - så att den stannar kvar i sittande ställning. När Du vänt Dig helt om - dra sakta högerhanden mot Dig samtidigt som Du vecklar ut handflatan som vänds mot hundens ansikte medan Du mjukt säger *stanna kvar*. Stå så en liten stund medan Du berömmar hunden med de mjuka orden *duktig vovve stanna kvar*. Återgå i omvänd ordning till hukande ställning bredvid hunden. Beröm och ge godis. **Avbrytkommando**. Utöka avståndet och tiden successivt. Handens stopptecken tas bort så fort hunden har förstått.

3. Inkallning, Namnet+Hit Hunden okopplad (valp)

Passa på när Du har kontakt med hunden och locka den med kommandot **namnet+Hit** med glad röst. Vill den inte komma - spring *ifrån* hunden så kommer den efter. Locka hunden till vänstersidan (se nedan). Beröm och godis när den sitter i rätt position (Bröstet i knähöjd och rakt). **Avbryt-kommando**. Handrörelsen tas bort så snart som möjligt.

Det är viktigt att Du redan nu bestämmer på vilken sida hunden ska komma in på. Det har betydelse för all framtid.

4. Inkallning från sittande, Sitt, Stanna kvar, Namnet+Hit (fortsättning på övning 3) (unghund)

Ta försiktigt ytterligare steg bakåt från hunden (från övning 2 ovan). Använd stopphanden och beröm hunden som lugnt sitter kvar. Ge kommandot **namnet+Hit** med glad och uppmanande röst och för hunden till vänster sida **endera** (godiset i höger hand) in på höger sida (godiset byter hand bakom ryggen) **eller** (godiset i vänster hand) in till vänster sida direkt men efter en cirkelrörelse i vänstervarv så att hunden vänder helt om och kommer nära vänsterbenet varefter godiset förs uppåt-bakåt över huvudet så att den sätter sig i rätt. Belöna. **Avbrytkommando**

För att nöta in rätt position vid vänstra sidan kan man bara träna ingångar. Man ställer sig ca 2 meter ifrån hunden i olika vinklar och kallar in. Belöna om hunden sätter sig rätt *annars gör man bara om det hela tills det blir rätt*.

Som sagt utebliven belöning gör att hunden snabbt anpassar sig och lätt hittar rätt position. Första gångerna den hamnar rätt överöser man hunden med beröm och den får en kanonbelöning. Sedan kommer resten av sig självt.

5. Inkallning med ställande och läggande

Hit - Stanna eller Stå eller handtecken - Ligg eller Plats (fortsättning på övning 4 och 7) (vuxen hund)

Man kan inleda med att träna övning 7 - Ställande - på promenaden. Passa på att ställa den när den kommer med full fart mot Dig. Kasta en leksak, pinne el dyl bakom hunden. När hunden står still ger man kommandot.

Eller:

Lägg ut leksaken (eller godis i en skål) bakom hunden. Lämna hunden för inkallning. Kalla in, när hunden är ca 10 meter ifrån Dig kommenderar Du **Stå eller Stanna**. När hunden står absolut stilla säger Du **Varsågod**.

Lägg ut leksaken återigen bakom hunden. Gör en rak inkallning. Om hunden sätter sig där den ska säger Du igen **Varsågod** och låter hunden hämta leksaken *annars gör Du om övningen*.

Fortsätt att *ungefär* varannan gång ställa hunden och varannan gång ej, med leksaken bakom.

Ställ hunden på olika avstånd från Dig. Ex.vis efter 10 meter från start, efter 40 meter (om sträckan är 50 meter) efter 5 meter eller efter 25 meter o s v

Eller: (handtecken)

Lämna hunden för inkallning. Kalla in. När hunden kommit ungefär halvvägs kastar Du en boll bakom hunden. (Du säger ingenting!)

Gör en rak inkallning. Belöna när hunden sitter där den ska.

Lämna hunden igen för inkallning. När hunden kommer halvvägs gör Du en kaströrelse utan boll. När hunden står absolut still kastas bollen med den andra handen.

Gör en rak inkallning igen som ovan.

Alternera mellan de här momenten, ibland kastas en boll, ibland inte och ibland ska man inte stanna alls.

När det gäller läggandet brukar det räcka med att man ställer hunden och går ifrån den ca 50 meter. Kalla in och kommendera **Ligg eller Plats** när hunden är ca 25 meter ifrån Dig. Gå ut och belöna.

Operant inläring och ställande

6. Operant träning, ett annat sätt att lära in snabba läggande, sättande m m Hunden okopplad (valp) (självinläring)

Ställ Dig ca 2 meter från hunden. Visa att Du har något för hunden åtråvärt (godis eller bästisleksaker) som Du sedan gömmer bakom ryggen. Vänta ut hunden. Så fort den ändrar ställning belönar Du snabbt efter det att Du benämnt den nya ställningen t ex *Sitt* om hunden satte sig, *Ligg* om hunden lade sig ner, *Stå* om hunden ställde sig upp o s v. Man kan belöna vad som helst - vinka med tasserna, vifta med örat, blinka med ögat, klättra, skälla, sjunga, yla - ja vad som helst.

Om hunden satte sig första gången kommer den att prova detta även framöver. När kommandot är befast, väntar man ut den. Till slut gör den något annat och då belönar man snabbt samtidigt som man benämner det nya beteendet. När detta är befast går man vidare. Man väntar ut hunden. Den provar de två första varianterna - men får ingen belöning. Till sist gör den en annan handling som Du snabbt benämner och belönar.

När hunden kan ett antal *konster* är den aktiverad och kommer att snabbt prova den ena efter den andra konsten för att snabbt få sin belöning.

Genom *självinläring* har hunden lärt sig hur den ska bete sig för att få sin belöning och vad kommandona *Sitt*, *Ligg*, *Stå* m fl betyder. Den har dessutom utvecklat en snabbhet att utföra kommandona ***och det kanske är på sin plats med en varning. Det finns risk för att man får en hund som blir så snabb i tanken och i förmågan att gissa sig till vad man vill att den ska göra - att den startar innan man gett kommando.*** Detta kallas för tjuvstart vid tävling och brukar rendera en nolla i protokollet. Botemedlet för detta kan vara att träna i grupp där någon står och kommenderar hela tiden så att man får chansen att korrigera.

Som Du märker i de föregående exemplen, sägs kommandot samtidigt som belöningen kommer. Detta gör att hunden lär sig vad de olika beteendena heter *liksom av sig själv* och det man lär av egen erfarenhet blir bättre befast och känns mer positivt!

7. Ställande Stå el Stanna Hunden okopplad (valp unghund)

Inläres operant (se ovan) och:

När man går en promenad. Ha bästisleksaker eller pinne etc i handen bakom ryggen. Låtsas kasta föremålet. Belöna genom att kasta föremålet samtidigt som Du säger **Stanna eller Stå** när hunden stelnar till och står helt stilla. Se även i övning 5.

8. Ställande under gång Hunden okopplad

Hunden i utgångsposition. Starta och gå ca tio meter. Sätt ut vänster hand så Du berör hundens bog samtidigt som Du ger kommandot Stanna eller Stå och kastar godiset som Du har i höger hand - mot hundens ansikte.

Så småningom försvinner vänsterhandens beröring och godiset utdelas när Du stannat efter ca 10 meter och vänt Dig om och gjort halt (Du går tillbaka och ger hunden godiset)

eller

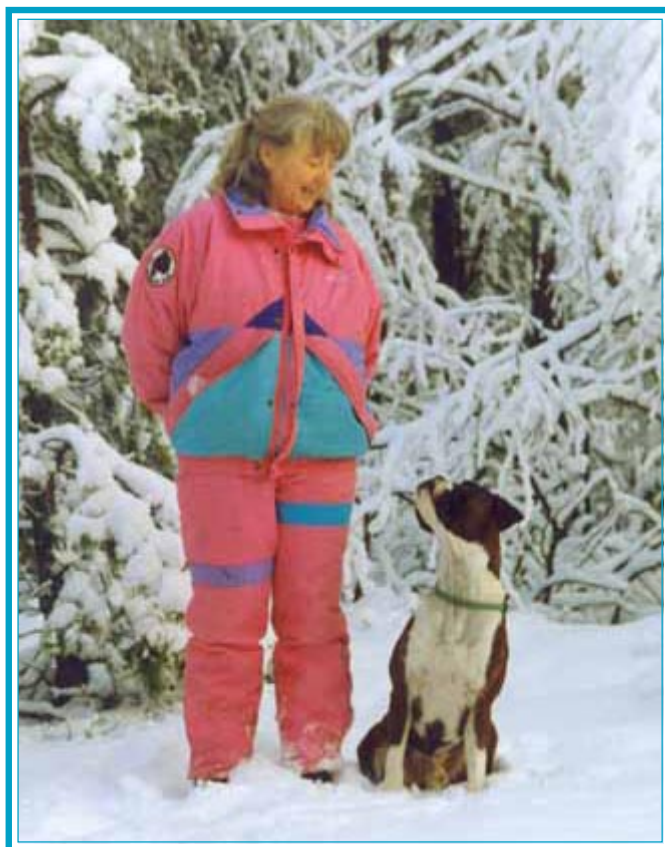
lägg en leksak eller godis på en tallrik bakom hunden innan Ni startar. När Du gjort heltom halt säger Du **Varsågod** och hunden får springa och ta sin belöning.

I nästa fas går Du tillbaka till hunden och sätter den ner innan den får sin belöning.

Kontaktövningar och fritt följ

9. Kontaktövningar. Hunden ska vara okopplad (valp)

Ta godis i munnen, gärna köttbullar eller dylikt. Godiset utdelas när hunden *på eget initiativ* tittar Dig i ögonen!

Kontakt är A och O.

10. Fot. Okopplad hund! (valp-unghund)

Fotkommandot invävs så småningom i ovanstående övning. Ha godis i munnen. När hunden sitter i utgångsposition och tittar in i dina ögon - tas godiset ut ur munnen och ges till hunden samtidigt som du säger **Fot** med mjuk uppmuntrande röst. Kommandot **Fot** betyder ögonkontakt. Avbryt med beröm - hög klar röst och belöning - samt ett **avbrytkommando**. Träna detta ofta, gärna varje dag, till en början hemma i lugn och ro, så småningom med yttre störningar gärna utomhus, exempelvis tillsammans med människor, andra hundar etc. Korrigera *ögonsläpp* vänligt men bestämt och konsekvent och ge beröm med lugn låg röst när hunden upptar kontakten igen. Kräv längre och längre kontakt.

Använd två röstlägen - låg lugnande röst för att övertyga hunden att den gör rätt - och - hög uppmuntrande röst samtidigt som belöning ges. Detta ger Dig så småningom möjlighet att enbart använda rösten för att styra hunden på tävlingarna.

Träna i korta pass! Det får aldrig bli tråkigt. Om hunden börjar lessna - bryt och lek en kampek eller annat.

När hunden kan sitta två-tre minuter utan *ögonsläpp* - kan Du börja röra Dig framåt. Ta först bara ett halvt steg framåt under det att Du säger **Fot** och belönar - allt i syfte att göra hunden säker på att den *får* röra sig. Öka stegen successivt till längd och antal. När hunden kan gå tio meter - göra helt om - och tillbaka utan ögonsläpp, kan man börja träna kvartshalter. Höger om halt, vänster om halt och helt om halt. Träna detta ofta, gärna hemma i köket. **Hunden lär sig att läsa Din kropps rörelse.**

Bild på Tasty!

Så småningom - när hunden är säker och verkligen håller kontakten - börjar man höja blicken - mycket långsamt och sakta - så att man tittar framför hunden, men ändå har hundens agerande i ögonvrån. Man slutar använda kommandot vid alla starter och nöjer sig att säga FOT när man startar träningen - annars är man tyst och berömmar endast när hunden är rätt i position och har 100 % kontakt.

Om hunden går för långt fram (banan) - belöna bakifrån/utifrån med godis eller leksak.

Stegförflyttning invävs så småningom.

Två steg åt höger: Börja med att ta ett steg med *höger* ben, saxa vänster ben *bakom* det högra, flytta det högra intill det vänstra och gör halt.

Två steg åt vänster: Börja med att saxa höger ben *framför* vänster ben, följ efter med vänsterbenet, flytta högerbenet intill det vänstra och gör halt.

Två steg bakåt. Ta ett halvt steg bakåt med *höger* ben. Belöna när hunden följer efter. Öka steget så småningom när hunden förstår att den får flytta sig bakåt. Öka antalet steg successivt, belöna när hunden går *rakt bakåt*.

Koncentrationsövningar Ligg, Platsläggande/-liggande & Kryp

11. Koncentrationsövningar Hunden okopplad (valp, ledarskapsträning)

Jobba mycket med ögonkontakten! Den stärker Ditt ledarskap och knyter hunden fastare till Dig.

Här följer några övningar som i början utföres i lugn och ro med så litet störningar som möjligt, men där man senare successivt kan och ska öka störningarna:

- * Stoppa ex.vis en köttbulle i munnen. När hunden **på eget initiativ** tar ögonkontakt tar Du ut godiset och belönar. Kan tränas när, var och hur som helst.
- * Sätt hunden i bilen eller innanför dörren. När hunden tar ögonkontakt får den hoppa ur bilen eller gå ut genom dörren på Ditt kommando **varsågod**.
- * Lägg en köttbulle på marken (golvet) framför hunden. När hunden tar ögonkontakt får den ta godiset på Ditt kommando **varsågod**. Fördröj sedan belöningen successivt.

12. Ligg eller Plats Hunden okopplad (valp)

Kan inläras operant (se övning 10) eller:

Ha hunden på Din vänstra sida. Sätt Dig på huk med godiset i högerhanden och håll detta framför nosen. Sänk handen till marken samtidigt som Du ger kommandot **Ligg/Plats** med mjuk röst. Ge godiset när hunden ligger ordentligt. **Avbrytkommando..**

13 Platsläggande under gång (vuxen hund)

Gå med hunden i fritt följ. Efter 10-15 meter säger Du **Ligg/Plats** samtidigt som Du svänger runt och sätter upp höger handflata mot hunden. Stanna hos hunden och belöna snabbt när den lagt sig. Har Du tränat in kommandot operant får Du förhoppningsvis ett snabbt läggande. Handflatan, vridningen och stannandet tas bort så snabbt som möjligt!

Successivt går Du längre och längre ifrån hunden innan Du vänder om och belönar.

Så småningom stannar Du ca tio meter från hunden, men går tillbaka och belönar hunden som är liggande.

Till sist belönar Du hunden efter det att Du gått tillbaka och satt den upp.

14. *Platsliggning Ligg eller Plats (vuxen hund)*

Lägg en leksak bakom ekipaget. Lägg hunden. Kommendera **Ligg/Plats - Stanna Kvar** (viska *bra* när hunden lagt sig) och gå några steg ifrån hunden. Gå tillbaka till hunden, säg **varsågod** och låt hunden ta sin leksak från liggande.

Allteftersom hunden blir säkrare förflyttar Du Dig längre och längre bort från hunden. Så småningom får hunden ta sin leksak efter det att Du satt den upp.

När hunden är säker på platsliggningen kan man träna med störningar ex. vis människor, andra hundar, skarpa ljud på avstånd och så småningom närmare för att till sist bli skott på regelmässigt avstånd.

15. *Kryp Hunden okopplad (valp till en början)*

Lägg hunden ner och sätt Dig på huk bredvid hunden och håll en godis ca 2 dm framför nosen. När hunden koncentrerar sig på godiset *ger Du hunden godiset*. När detta är befast kan man röra godiset framåt i ett *litet L*. Hunden får endast följa efter med frambenen, men får gärna sträcka ut bakbenen. Belöna (det är viktigt att *Du ger* hunden godiset, inte låter den ta det själv). När detta är befast följer tredje fasen. Rör godiset i ett *stort L* och nu får hunden även flytta bakbenen, helst ett i taget (saxar). Säg nu kommandot **Kryp** under det att Du belönar och hunden har lärt sig krypa helt utan dominansinslag! Fortsätt med krypövningar som följer:

Hunden ska ligga på vänstersidan. Ha godiset i vänsterhanden. Huka Dig ner och *för* hunden framåt med hjälp av godishanden. Kontrollera att hunden verkligen har bröstet/armbågarna i marken och belöna när den saxar bakbenen och ligger lågt med bakdelen och har bröstkorgen/armbågarna i marken. **Belöna endast för hunden rätt rörelse!**

Hundar har olika anatomi. En del kryper korrekt på en gång, andra har svårare att saxa bakbensrörelserna. En del ålar fram och en del skuttar fram jämfota med bakbenen. Tror nog ändå att man *med mycket tålamod* kan få de flesta hundar att krypa bra med ovanstående metod.

Om det finns en skryptunnel på klubben kan man så småningom låta hunden krypa igenom denna.

Belöna när hunden saxar bakbenen.

Framförgående och Framåtsändande

16. Framförgående, Före Hunden i koppel, ickestryp (unghund, vuxen hund)

Förberedelse: För att rikta upp hunden hänger man upp en *bästisleksak* på varje sida om planen. Ha ytterligare en leksak i fickan. Sätter hunden i gångriktningen. Markera att Du hänger upp leksaken bakom ryggen. Gå själv till andra sidan av planen. Gör en rak inkallning så att hunden får en doftkorridor att röra sig i. Belöna med leksak. Byt tillbaka leksaken och häng upp den bakom ryggen på hunden.

Koppla hunden ickestryp (blir en signal om vilket moment som kommer på tävling). Gå mot den första leksaken. *OBS! Hunden är ej under kommando.* Så snart hunden drar iväg mot leksaken säger Du **Före** samtidigt som Du *droppar* leksaken som Du hade i fickan, framför hunden. Byter tillbaka leksaken och fortsätter mot den första leksaken. Om hunden drar iväg igen benämner och belönar Du igen som tidigare.

Snart vet hunden vad kommandot *Före* betyder och då kommer nästa steg. Kommendera hunden **Fot** och sedan **Före** efter ca tio meter. Om hunden då går ut droppar Du leksaken framför hunden *när hunden inte drar d v s när kopplet är slakt.*

Nästa steg blir att låta hunden gå nästan hela sträckan och kommenderar **Stanna**. Hunden får därefter springa och ta den upphängda leksaken.

Gör som i föregående, men gå fram till hunden, gör helt om marsch och belöna efter vändningen. (Säg varsågod, vänd om och låt den få ta de upphängda leksaken)

Till sist gör man hela momentet tävlingsmässigt och belönar efter halten (som i föregående).

Man kan alternera mellan ovan nämnda moment med eller utan upphängda leksaker.

17. Framåtsändande, Före eller Framåt och Hit okopplad hund (vuxen hund)

Framåtsändandet kan utvecklas ur framförgåendet. Förläng kopplet med hjälp av lina till minst 12,5 meter tills hunden vet vad den ska göra, därefter tas koppel och lina bort. Förbered som tidigare. Träna inledningsvis utan grupp.

På tävling ska hunden röra sig minst 8 meter och max 15 meter framför föraren och passera en grupp om fyra människor som står på linje med 3-5 meters lucka emellan sig. Hunden sänds ca 25 meter före gruppen, ska snabbt springa (helst i galopp) fram till gruppen där tempot sedan anpassas till förarens takt. När föraren passerat gruppen med 5 meter kallas hunden in. Ekipaget fortsätter ungefär till slutet av planen där man gör helt om marsch och upprepar det hela åt andra hållet.

Sänd hunden cirka 25 meter från gruppen. Ställ hunden när Du passerat gruppen med 5 meter. Låt hunden få springa och ta den upphängda leksaken. Byt tillbaka denna och häng upp den igen.

Gör helt om och sänd hunden igen framåt 25 meter från gruppen. Kalla in när Du passerat gruppen med 5 meter. Belöna med leksaken i fickan. Byt tillbaka leksaken.

Gör helt om och sänd hunden igen mot den upphängda leksaken. Kalla in 5 meter efter gruppen, fortsätt marschen med hunden vid sidan, gör helt om marsch. Belöna under gång med leksaken i fickan.

Alternera mellan de här övningarna. Helst ska hunden galoppa fram till gruppen och där växla tempo till trav. Detta är det svåraste momentet av alla. Det finns inget *naturligt* i detta moment.

Apportering

18. Bytaleken. Byta, Loss, Apport Hunden okopplad (valp)

Skapa en *Bästisleksaker*. Det kan vara en liten gummiring, boll, trasa el dyl. Man gör leksaken intressant ex.vis genom att *klappa den och gossa med den*, lägga den på ett ställe dit hunden inte når men där den syns, så att man, när man passerar den, kan putta lite på den så att den blir spännande. Hunden kan få lukta och smaka lite på den men får inte behålla den. Sedan börjar man *bytaleken* som går ut på att lära hunden apportering *bakifrån*.

Det svåra med apportering är att få hunden att lämna av föremålet till föraren så därför börjar man med att lära hunden göra detta. På köpet får man även en hund som inte tuggar på föremålen. Enbart fördelar således! Så här går bytaleken till:

1. *Låt bästisleksaker nudda hundens läppar* - Du släpper aldrig föremålet - Belöna med godis i slutet näve

När hunden förstått att den ska ta kontakt med föremålet innan den får godiset låter man hunden vila några dagar. Börja sedan om från början.

2. *Låt föremålet nudda tänderna* - Släpp ej föremålet - Belöna enl föregående

3. *Försök få hunden att greppa om föremålet med tänderna* - Belöna när den släpper föremålet i Din hand

När hunden förstår att den ska greppa om föremålet och sedan släppa det (på kommando loss) får den vila ytterligare några dagar. Börja sedan om från början igen.

4. *När hunden greppar föremålet - släpper Du detsamma ett kort ögonblick* - Du återtar föremålet och belönar

5. *När hunden kan hålla föremålet utan att släppa det - när Du inte håller i - Tappar Du föremålet.* Belöna med rösten när den försöker ta upp föremålet (ha is i magen och vänta ut den tills den själv tar upp föremålet) - Tag emot föremålet ur hundens mun - Belöna

När hunden kan plocka upp föremålet och släppa det på Ditt kommando får den återigen vila några dagar. Börja sedan om igen.

6. *Tappa föremålet längre ifrån Dig* - Tag emot föremålet - Belöna med godiset (vifta med den slutna näven om hunden är tveksam)

7. *Lägg ut föremålet ännu längre bort* - Tag emot föremålet - Belöna

8. Kasta ut föremålet - Belöna avlämnandet

Här kan man göra en paus på några dagar igen. Om hunden kan sätta sig i rätt position på vänster sida om Dig kan man här fortsätta med ett korrekt avlämnande:

9. Kasta föremålet - För hunden till Din vänstra sida som i övning nr 4 - Belöna avlämnandet

Själv använder jag kommandot *Byta* i början av träningen. Den knutna näven är ett övertygande argument för hunden även i andra distanssituationer så ta tillvara på detta. Det är viktigt att hunden aldrig känner sig lurad. ***Den ska alltid få något istället för sin älskade leksak!***

Så småningom byter jag ut leksaken mot en apportbock. Samtidigt börjar jag använda kommandot *Apport*. Nu har Du Din apportering som i en liten ask. Grattis!.

Slutresultat?

Klättra och Ljudgivning

19. Klättra på träd och stenar. Upp, Stå, Balans, Sakta, Stanna, Ner

Hunden ska vara okopplad. Mjuk och uppmuntrande röst! (valp - unghund)

När man är ute i skog och mark kan man ta tillfället iakt och låta hunden klättra på nedfallna trädstammar och kullriga stenar. Ta godis och håll uppe på stammen/stenen. Ge kommandot **Upp** och klappa stammen/stenen med godishanden. Hjälプ hunden upp om den inte kan ta sig upp själv. Stötta den så den inte kan falla ner. Låt hunden stå på sina egna ben på stammen/stenen och vingla. Ge kommandot **Stå** och ge godiset när den står själv. Ge kommandot **Ner** när hunden ska hoppa ner, godis och beröm. **Avbrytkommando**.

Om det är en trädstam blir nästa steg att låta hunden ta några steg. Håll godiset framför hunden och förflytta er sidledes så långt det går och ge kommandot **Balans**. (Var beredd att stötta om så behövs). Om hunden blir mycket ivrig och har för bråttom framåt stammen - använd kommandot **Sakta** med mjuk dröjande röst. Ge kommandot **Stanna**, beröm och godis. Ge kommandot **Ner** när hunden ska hoppa ner, godis och beröm. **Avbrytkommando**.

20. Klättra stegen (vuxen hund)

Lägg ner den övre stegen på gräset. Ha godis i högerhanden. Visa med handen på första steget och när hunden nuddar steget med tasserna får hunden godiset. Fortsätt med nästa steg o s v till hunden har stått på alla stegen. Låt hunden vila en vecka minst. Gör om samma övning. Lyft upp stegen på en låg steg (ca tre trappsteg upp). Peka på undre steget med godishanden och när hunden kliver på trappsteget utdelas godiset. Peka på nästa steg o s v. Var beredd att stötta hunden ifall den vinglar. För hunden framåt över hela stegen med hjälp av godishanden, stoppa hunden på nervägen så att den inte hoppar och peka med godishanden på varje nedförsteg och belöna varje steg. Belöna med leksak när hunden väl kommit ner.

21. Skall (valp unghund)

Sätt valpen bakom en stängd dörr. Håll en köttbulle i springan. Ge kommandot **Skall** med upphetsande/uppmuntrande röst. Ge köttbullen så snart det kommer minsta pip. Öka sedan kraven tills det blir riktiga skall.

När hunden vet vad kommandot betyder kan man sätta hunden i utgångsläge. Kräv fler och fler skall för belöning. Om hunden hoppar när den skäller eller har svårt att sitta still kan man lägga en leksak under sin högra fot. När hunden ska belönas sparkar man till leksaken. Om hunden har svårt att komma igång att skälla - belöna omedelbart, varefter man höjer kravet på antal skall. Man kan även vänta ut hunden tills den blir förbannad och skäller i ren ilska för att få sin belöning.

22. Tyst (valp)

När hunden kan skälla på kommando ger man kommandot **Tyst** med bestämd röst, väntar några sekunder och ger beröm och godis. Utöka väntetiden så småningom. **Avbrytkommando.**

På tävling brukar tävlingsledaren kommendera följande: "Nästa moment är ljudgivning - Momentet börjar med tystnad - Momentet börjar nu - kommendera (räkna till 7) - kommendera (räkna till 7) o s v varför jag brukar förbereda min hund genom att säga detta när vi träna.

Hopp

23. Hopp Kopplad hund i början (valp till en början därefter unghund och vuxen hund)

1. Ordna ett lagom högt hinder (bara några decimeter) eller gå till brukshundklubben och låna deras trähinder. Låt de två lägsta brädorna sitta kvar. Promenera med hunden i koppel mot hindret, ge kommandot **Hopp** med glad sprallig röst samtidigt som Du kliver över bräderna med hunden bredvid Dig. Tvekar hunden hoppar Du före, vänder Dig om och lockar över hunden med hjälp av godis eller en leksak och det glada kommandot **Hopp**. Godis/leksak och beröm! Gör om övningen tills hunden förstår.

2. När detta är befäst och hunden har vuxit till sig lägger någon dit en ytterligare en bräda - bakom ryggen på hunden och Du gör om manövern. Tvekar hunden kan man kasta en boll el dyl över hindret samtidigt som man kommenderar ett glatt **Hopp**. Allteftersom valpen växer och blir vuxen lägger man dit ytterligare brädor, men var försiktigt så att Du inte utsätter valpen för för stora påfrestningar (för de icke färdigutvecklade ledernas skull!)

3. När hunden är omkring året, vet vad kommandot innebär och vågar hoppa kan man göra detta under gång och då *för man tillbaka hunden till vänstersidan med hjälp av godis eller leksak* som endera utdelas där eller kastas därifrån.

Byt ut hindret till ett apellhinder (ett metallhinder 65 cm högt och 50 cm brett)

4. Nästa steg blir att träna strömhopp. Man ställer upp framför ett hinder så att hunden är mitt för hindret, själv hamnar man då något på sidan av detsamma. Kommendera **Hopp** varefter man kastar ex.vis en boll över huvudet exakt som hunden passerar över hindret. Kastet ska vara flackt så att bollen hamnar rakt fram - långt framför hunden. Allt i akt och mening att få hunden att hoppa rakt över hindret.

5. Därefter tränas hunden att sätta sig så fort den hör kommandot **Sitt** - på promenaden, ja var som helst.

6. Nästa steg blir att hunden hoppar över och sätter sig på andra sidan hindret. **Hopp - Sitt - belöning**

7. Till sist tränar man det kompletta momentet **Hopp - Sitt - Hopp** och får belöning när den återigen sitter vid vänster sida.

Alternera mellan punkt 3 - 7 ovan.

Det gäller att hålla tungan rätt i mun!

Spår

24. Spår (valp)

Hunden binds upp (OBS ej stryphalsband) medan någon för hunden kär vän, person eller hund-ekipage försvinner ur synhåll in bland buskar och träd och göms i ett buskage el dyl. Gå åtminstone 200 meter. Vänta några minuter. Sätt därefter på hunden en spårlina (15 meter lång) och helst en sele, men det går även att ha ett icke stryphalsband.

Släpp iväg hunden i spåret (nästan hela linan) och följ försiktigt efter. Antagligen kommer hunden att springa till den punkt där den kära vännen försvann, men den kan också genast sätta nosen i backen och spåra. Så fort hunden sätter ner nosan och spårar säger man **Spår, duktigt, Spår** med mjuk uppmuntrande röst. Upprepa kommandot så fort hunden sniffar i spåret. Belöningen får den när den hittar sin kära kompis. Tag av linan och den ev selen.

Använd endast den kära vännen som slutapport ett par gånger eller tills man ser att hunden vet vad spårkommandot betyder. Ta sedan en bästisleksaker i form av en träapport ca 30 cm lång, som man borrar ett hål i för att kunna knyta fast ett snöre i, så att man kan ha kampekar med apporten när den hittats.

Använd **endast** ett föremål! Tids nog kan man göra det svårare och risk finns för dåliga apportmarkeringar i spåren om man skyndar för fort. Många elitförare anser att varje apport är ett avslut på ett spår och där ska man leka och belöna. En del av dem lägger aldrig mer än en när de tränar.

Sökmarkeringar för rullhund

25. Sökmarkeringar (unghund)

När hunden kan *bytaleken* (med en sökrulle utan krok) och *inkallning* och när *spåret* är befäst kan man börja med sökmarkeringar. Detta sker bäst i skogen och man sätter sig ex.vis på en ryggsäck med hunden okopplad bredvid sig. En figurant sätter sig ca 5 meter ifrån er med ex.vis fem sökrullar (låna ihop några).

Figuranten tar en rulle itaget i handen som hunden får hämta och lämna av till sin förare. När den hämtat alla fem får figuranten tillbaka alla fem och flyttar sig 10-15 meter ut i skogen gärna något skymd bakom en trädstam eller buske. Figuranten sträcker fram en rulle så att den syns ordentligt (så att man snabbt kan kalla in hunden så snart den tar tag om rullen *Timing* är viktig).

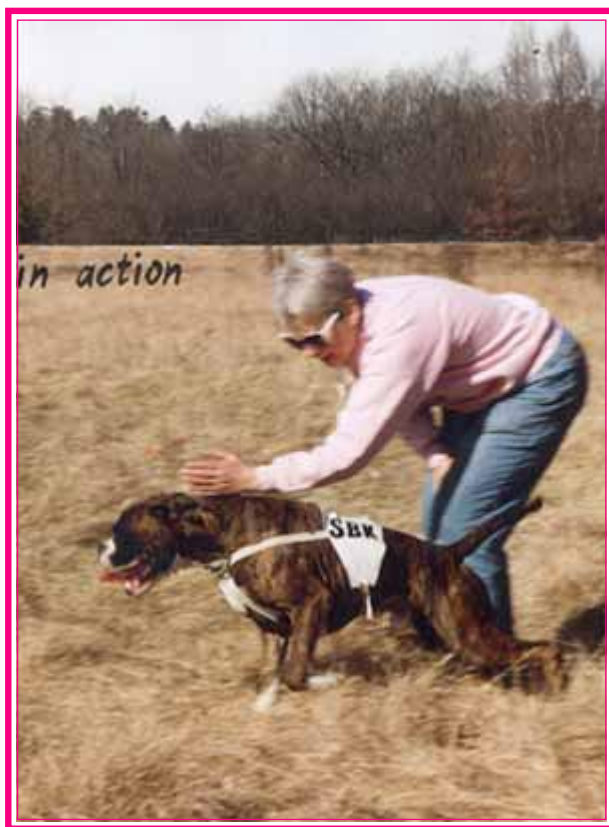
Figuranten kommer tillbaka till stigen - *stjäl* en rulle från föraren (som håller hunden i halsbandet) och springer ut på ca 30 meters djup där den försvinner bakom någonting - *men sträcker fram rullen så den syns*. Hunden skickas för att hämta rullen, föraren kallar in (**Hit**) så fort hunden greppar om rullen. Föraren ropar på figuranten ("var är Du") varvid figuranten svarar ("här är jag") varefter hund och förare springer ut till figuranten och leker efter det att föraren kommanderat **VISA**.

Figuranten får tillbaka rullen springer ut på ca 40 meters djup varefter föregående övning upprepas.

Figuranten förflyttas ytterligare 10 meter ut varefter övningen upprepas igen.

Tillåt aldrig hunden att släppa rullen. Föraren ska vara passiv! Om hunden släpper rullen *Säger föraren ingenting utan tar hjälp av någon annan person som springer ut och ex.vis sparkar på rullen och berömmar när den tar upp den varvid föraren kallar in med snäll röst. Det ska aldrig kännas negativt att ta rullen och avlämna den!* Finns det ingen annan person, försök locka med godishanden och fortsätt träna bytaleken innan ni fortsätter. Bytaleken måste sitta i ryggmärgen innan man går vidare.

Sökträningen fortsätter jag med när hunden är uppflyttad ur apellklass och spåret verkligen är befäst.

Där ute är figuranten - SÖK!

Sakletning

26. Sakletning *Leta apport* Okopplad hund (valp och unghund)

Sakletning är ett specialmoment i bruksprovet. Det går ut på att hunden ska hitta tappade föremål i terrängen. Detta kan även med fördel tränas med liten valp så snart valpen kan **Sitt, stanna kvar**. Som slutmål kan man ha en skål med någon delikatess i. Denna ställs ca 10 meter ifrån utgångs-platsen och den får valpen när den jobbat färdigt. I början kan det utgöra en för stor distraktion förstås, så känn Dig fram. Här är ett sätt av otaliga att träna sakletning på:

Sätt hunden okopplad. Spring *zick-zack* ca 5 meters bredd ut på ett djup av ca 30 meter, vifta med ett kärt föremål med mycket vittring i, en trasa, en handske etc, och kasta upp den i luften så att den hamnar inom Ditt *avvallade* område. Gå i zick-zack tillbaka till hundens högra sida. Huka Dig något, peka med högerhanden och sänd hunden med kommandot **Leta apport**, beröm hunden när den hittat föremålet och spring åt motsatt håll så att den kommer in och lämnar av. Om hunden inte hittar föremålet, sätt hunden i utgångsläge, spring ut (zick-zack) och lyft på föremålet och sänd hunden igen.

Nästa steg blir att lägga föremålet längre ut. Ca 50 meter. Samma bredd på avvallningskorridoren. Anledningen till varför man ska ha smala avvallade korridorer och zick-zack-gåendet är att *aldrig ge hunden en chans till att spåra sig till föremålet - att aldrig servera belöning på ett bakspår och att söka inom ett avvallat område.*

Nästa steg blir att valla en ny korridor ca 30 meter ifrån den första. Efter ett tag tas hunden utom synhåll när man vallar och lägger ut föremålen. Öka antalet korridorer och lägg föremålet minst 50 meter från sändningsstället. Vid tävling är det fyra föremål som ska hittas och svårigheten brukar vara att få hundarna att gå rakt ut ända till 50 meter. Träna i fyra korridorer så hunden blir van att flytta mellan utskicken och går rakt ända ut på 50 meters djup.

När hunden vet vad den ska göra *tappar* man även ett föremål ca 20 meter ut i rutan för att kolla att den har näsan med sig och i annat fall ge den chansen att hitta ett föremål även på ingången.

Kolla vad jag har hittat!

Budföring

27. Budföring, *Marsch* Hunden kopplad till en början. (valp - unghund)

Budföring är ett specialmoment vid bruksprov. Hunden ska springa till en främmande person med *bud*. Man kan börja träna detta moment när hunden är säker på *inkallning från sittande*. Som hjälpförare bör man ha en person som hunden är förtjust i och som vet hur momentet inkallning utförs.

Förare + hund + hjälpförare promenerar i bredd, med hunden i mitten, på en stig som bör vara så rak som möjligt. Gruppen stannar och i hundens åsyn ger föraren hjälpföraren godis och en bästisleksaker typ kamprasa el dyl., varefter denne springer tillbaka ca 25 meter.

Föraren som har gjort helt om "halt" d v s med hunden sittande på sin vänstra sida hukar sig något och pekar på hjälpföraren med sin högra hand. Kommenderar **Marsch** varvid hjälpföraren kommenderar *Hit* om det behövs. Räcker inte det, vänder hjälpföraren ryggen till och springer ifrån hunden, vänder om och stannar med hunden på vänster sida. Om hunden springer direkt styr hjälpföraren in hunden på vänstersidan med godis i vänsterhanden (se inkallningsövningen) där den ska sitta kvar och få sitt godis.

Därefter hukar sig hjälpföraren och pekar på föraren och ger kommandot **Marsch**. Föraren ropar **Hit** om det behövs eller springer ifrån hunden enligt föregående.

Hjälpföraren lockar igen på hunden varefter föraren sänder den igen. Den här gången får hunden sin bästisleksaker och lek med hjälpföraren. Föraren går mot ekipaget så att de till sist möts på ca halva sträckan.

Avståndet ökas ganska snart till 50 meter, men så fort något blir fel återgår man till en kortare sträcka.

Så småningom tas godiset hos hjälpföraren på första sträckan bort, men leksaken på andra sträckan tas aldrig bort!

Epilog

Jaha! Så här har jag tänkt att träna min lilla boxertjej. Det är mycket möjligt att jag får modifiera det hela under tiden, men det har jag ingen uppfattning om just nu.

Jag har utelämnat en del saker eftersom jag tar för givet att Du har läst de aktuella tävlingsreglerna och någorlunda vet vad Du själv vill åstadkomma.

Har ej heller tagit med något om problemlösning eftersom de är så individuella, men hör av Dig, kanske jag har något tips eller kan slussa Dig vidare till någon som kan mer än jag. Mitt telefonnummer är 08-580 374 01 eller 070-680 48 91.

***Välkommen till träningsplanen!
Hoppas Du får lika kul som jag har och lycka till!!***

Inger Tireland